

Brüssel, 29. november 2022
(OR. en)

15381/22

CULT 126
AUDIO 127
SOC 658
SUSTDEV 209
SAN 631
EDUC 411

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	14436/22 COR 1
Teema:	Nõukogu resolutsioon ELi kultuurivaldkonna töökava kohta aastateks 2023–2026

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu resolutsioon ELi kultuurivaldkonna töökava kohta aastateks 2023–2026, nagu selle kiitis heaks nõukogu (haridus, noored, kultuur ja sport) oma 29. novembri 2022. aasta istungil.

**NÕUKOGU RESOLUTSIOON ELI KULTUURIVALDKONNA TÖÖKAVA KOHTA
AASTATEKS 2023–2026**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TUNNISTADES

- kultuuri lõpmatu inspiratsiooni- ja innovatsiooniallikana, inimkonna ja esteetika, meie ühise keelekasutuse ja pärandi peegeldusena ning meie identiteedi ja kogukondade olulise osana;
- kultuuri rolli kestliku arengu ja positiivsete ühiskondlike muutuste lahutamatu osana;
- ELi väärtuste, sealhulgas väljendus- ja loomevabaduse kasvavat tähtsust;
- kultuuri- ja loomesektori panust tööhõivesse ja ELi majandusse;
- kultuuri rolli ELi välissuhetes ja koostöös teiste rahvusvaheliste organitega, eelkõige Euroopa Nõukogu ja UNESCOga;
- nõukogu eelnevaid kultuurivaldkonna töökavasid ja saavutatud tulemusi,

VÖTTES ARVESSE

- Venemaa käimasolevat sõda ELi kandidaatriigi Ukraina vastu, mis kujutab endast rahvusvahelise õiguse jämedat rikkumist ning inimõiguste ning ELi põhiväärtuste ja põhimõtete ründamist, mis ähvardab hävitada Ukraina rikkalikku kultuurielu ja pärandit ning mis on põhjustanud Euroopa kodanike suurima sundrände pärast Teist maailmasõda ja murettekitava energiakriisi;
- COVID-19 pandeemia tõsist mõju ühiskonnale tervikuna, igale üksikisikule ja paljudele majandussektoritele, eelkõige kultuuri- ja loomesektorile, millest paljud endiselt kannatavad selle tagajärgede pärast;
- kliimamuutuste kiirenemist, elurikkuse vähenemist ja sellest tulenevat vajadust hoogustada kestlikumaks muutumist, mida kultuur saab teadlikkuse suurendamise, loovuse ja innovatsiooni kaudu kiirendada;
- käimasolevaid protsesse, nagu digiüleminek, ning püsivaid probleeme, näiteks loovisikute, loojate ja teiste kultuuritöötajate töötingimused,

TULETADES MEELDE

- peamisi poliitilisi viitedokumente, mis on esitatud käesolevate järelduste II lisas;
- kultuurimõõtmelise integreerimise tähtsust kõikidesse asjakohastes poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja algatustesse ning vajadust suurema koostoime järele;
- jõupingutusi rahvusvaheliste kultuurisuhete alase ELi strateegilise lähenemisviisi väljatöötamiseks ja rakendamiseks,

NÕUSTUB,

et seoses nende panusega Euroopa kultuurikoostöö tõhustamisse, kultuurilise mitmekesisuse edendamisse ja Euroopa lisaväärtuse andmisse ning pidades silmas ka vajadust võtta peamisi väljakutseid ning nõuetekohaselt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet arvesse võttes järgmise nelja aasta jooksul ühismeetmeid, on üldised prioriteedid järgmised:

- a) *loovisikud ja kultuuritöötajad: kultuuri- ja loomesektori võimestamine,*
- b) *rahva hüvanguks viljeldav kultuur: kultuurielus osalemise ja kultuuri rolli suurendamine ühiskonnas,*
- c) *planeedi hüvanguks viljeldav kultuur: kultuuri mõjuvõimu vallandamine,*
- d) *koosloomepartnerluste hüvanguks viljeldav kultuur: ELi välissuhete kultuurimõõtme tugevdamine,*

KUTSUB KOMISJONI NING LIIDU VÄLISASJADE JA JULGEOLEKUPOLIITIKA KÕRGET
ESINDAJAT OMA VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES NING SUBSIDIAARSUSE
PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES ÜLES

- koostama 2026. aasta aprilliks töödokumendi käesoleva ELi töökava rakendamise esialgsete peamiste leidude kohta, tuginedes liikmesriikide vabatahtlikele kirjalikele seisukohtadele, ning võtma lõpparuande vastu 2026. aasta juuniks;
- kaaluma liikmesriikide ja sidusrühmadega eelnevalt peetud konsultatsioonide põhjal ettepaneku esitamist ELi kultuurivaldkonna strateegilise raamistiku kohta, mis kajastaks I lisas toodud juhtpõhimõtteid ning mille eesmärk on strateegiliselt integreerida kultuuripoliitika perspektiiv ja kultuuri eelised kõikidesse asjakohastesse ELi poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja algatustesse. ELi kultuurivaldkonna töökavades seatakse jätkuvalt esmatähtsale kohale ja määratakse kindlaks konkreetsed meetmed kultuurikoostöökse Euroopa tasandil.

I. JUHTPÕHIMÕTTED

ELi kultuurivaldkonna töökava aluseks on järgmised juhtpõhimõtted.

- Kultuuril, sealhulgas kultuuripärandil, on olemuslik väärtus ja see aitab tugevdada Euroopa identiteeti.
- Kultuuriline ja keeleline mitmekesisus on ELi põhivara ning seda tuleb austada, edendada ja tugevdada, sealhulgas liikuvuse ja teoste ringluse kaudu.
- Kunstilise eneseväljenduse ja loovuse vabadus on keskse tähtsusega, et inimene suudaks lahendada probleeme, mõelda kriitiliselt, teha uuendusi ja leiutada, ning neid tuleb kõigil asjakohastel viisidel ergutada ja toetada.
- Kultuuriline mitmekesisus ja kultuuridevaheline dialoog on olulised inimõiguste edendamiseks ja kaitsmiseks. Need soodustavad vastastikust mõistmist, aitavad ennetada ja lahendada konflikte, edendavad leppimist, rahu ja rahvusvahelist stabiilsust. Kultuuri väärkasutamine sõjaõhutamise ning propaganda ja desinformatsiooni levitamise ning vaenu õhutamise eesmärgil on ELi põhiväärtuste ja põhimõtetega vastuolus.
- Kultuur annab märkimisväärse panuse kestlikku arengusse, majandusse ja sotsiaalsesse kaasatusse, edendades territoriaalset ühtekuuluvust.
- Kultuuri abil saab edendada võrdõiguslikkust ja vastastikust austust ning see aitab võidelda igasuguste vägivalda, diskrimineerimise, sallimatuse ja eelarvamuste vormide vastu.
- Rakendamist peaks toetama kvaliteetsete andmete ja statistika optimeeritud kasutamine.

II. PRIORITEETSED VALDKONNAD

a) Loovisikud ja kultuuritöötajad: kultuuri- ja loomesektori võimestamine

Kultuuri- ja loomeökosüsteem on mõeldamatu ilma inimesteta, kes loovad kultuurisisu selle lugematutes vormides. Nende hulka kuuluvad loovisikud, muud kultuuri- ja loometöötajad, institutsioonid ja organisatsioonid. Seetõttu on tugevad kultuuri- ja loomesektorid hädavajalikud. Neid iseloomustab aga füüsilisest isikust ettevõtjaks, väikeseks või mikroettevõtjaks olemine, suur konkurents ja killustatud turud. Loovisikutel ning kultuuri- ja loometöötajatel on pigem projektipõhine karjäär ning nad on väga liikuvad. Neil on sageli ebakorrapärane ja prognoosimatu sissetulek ning nad teevad elatise teenimiseks mitut erinevat tööd.

Kultuuri- ja loomesektor on kogu COVID-19 pandeemia jooksul näidanud üles suurt kohanemisevõimet ja uuenduslikkust. Pandeemia tagajärjed on sektorit siiski tõsiselt mõjutanud ja mõjutavad seda endiselt.

Venemaa jätkuv sissetung Ukrainasse ja selle mõju kultuuri- ja loomeökosüsteemile rõhutavad kultuurivaldkonnas tegutsejate keskset rolli demokraatlikes ühiskondades ning üha suurema surve all oleva kunstilise eneseväljenduse vabaduse kaitsmise tähtsust.

Nüüd tuleb rohkem kui kunagi varem tugevdada kultuuri- ja loomesektori vastupanuvõimet kiiresti täiendavalt, toetada nende taastumist ja mitmekesisust, ergutada nende osalemist kestlikkuse eesmärkide saavutamisel, kasutada ära uusi suundumusi, mida pandeemia on kiirendanud, sealhulgas digikeskkonnas, ning tagada õiglasel töötingimused kõigile kultuuri- ja loometöötajatele, et see sõltumatu ja dünaamiline sektor oleks rohkem kuuldav.

b) Rahva hüvanguks viljeldav kultuur: kultuurielus osalemise ja kultuuri rolli suurendamine ühiskonnas

Kultuuril, sealhulgas kultuuripärandil, on meie demokraatias ja üksikisikute elus oluline roll. Kultuuris ja kultuuripärandis osalemisel ning loovusel ja kunstil on positiivne mõju igas vanuses ja iga taustaga inimestele; see parandab inimeste elukvaliteeti ning üksikisikute ja kogukondade tervist ja üldist heaolu. Kultuurielus osamine hõlbustab sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, edendades samal ajal kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse austamist ning pakkudes platvormi avatud dialoogiks kodanikuühiskonnas.

Kultuuriline ja keeleline mitmekesisus kuuluvad Euroopa põhiväärtuste hulka ning seetõttu tuleb neid austada ja edendada, pöörates erilist tähelepanu vähem kasutatavatele keeltele. Erilist tähelepanu tuleb pöörata sellele, et oleks lastele ja noortele oleks tagatud osamine kultuurielus ja lugemisoskus, mis edendavad nende loovust ja rikastavad nende kogemusi. Sama oluline on kaasava lähenemisviisi kohaldamine haavatavate ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade suhtes.

Kultuuriasutustel on oluline roll demokraatia ja sotsiaalse heaolu tugevdamisel, kuna nad jõuavad kogu kogukonnani, tagavad taskukohase või tasuta juurdepääsu teadmistele ja teabele, austades täielikult intellektuaalomandi õigusi, ning suurendavad meediapädevust, loovad ühiseid aluseid dialoogiks ja aruteluks ning tugevdavad seeläbi sotsiaalset integratsiooni ja kogukonna kaasatust, aidates lõppkokkuvõttes kaasa desinformatsiooni, vaenukõne ja valeuudiste vastasele võitlusele. Seda kultuuriasutuste rolli tuleb veelgi toetada.

Sellega seoses pööratakse praeguses töökavas erilist tähelepanu raamatukogude arendamise edendamisele. Paljud raamatukogud pakuvad haavatavatele inimestele rahumeelset ja turvalist keskkonda, mis on praegu eriti oluline, võttes arvesse paljusid Ukrainast põgenenud inimesi ning nende vajadust füüsilise ja vaimse peavarju järele.

c) Planeedi hüvanguks viljeldav kultuur: kultuuri mõjuvõimu vallandamine

Kultuuri- ja loomeökosüsteemid Euroopas ja mujalgi seisavad silmitsi nii looduslike kui ka inimtegevusest tingitud tõsiste ohtudega, eelkõige on kliimamuutustel pikaajaline mõju Euroopa kultuuri- ja loomesektorile. On oluline, et kultuuripärand ning kultuuri- ja loomesektor oleksid valmis esseeisvateks väljakutseteks. On viimane aeg tegutseda kultuuripärandiga seotud ohuvalmiduse ja kultuuripärandi kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamise nimel. EL jätkab ja intensiivistab võitlust kultuuriväärtustega ebaseadusliku kauplemise vastu.

Kultuur, sealhulgas kultuuripärand, aitab kaasa kestlikumaks muutumisele, mis on vajalik Euroopa rohelise kokkuleppe ja kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamiseks. Siin on oluline roll ka digitehnoloogial. Seepärast tuleb veelgi tugevdada innovatsiooni kultuuri- ja loomesektoris, digiüleminekut ning kultuuri ja kultuuripärandi kättesaadavust digiruumis. Sellega seoses on oluline roll EIT teadmus- ja innovatsioonikogukonnal „Kultuur ja loovus“¹. Samuti tuleb kohaldada tasakaalustatud lähenemisviisi ehitatud keskkonna suhtes. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ulatuslik propageerimine võib aidata suurendada teadlikkust kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna tähtsusest.

Lisaks tuleks parandada teadusuuringuid ja kultuuristatistikat, et oleks võimalik paremini jälgida kultuuri- ja loomesektori tulemuslikkust ning töötada selle toetamiseks välja tõhus tõenditel põhinev poliitika. Eurostatil peaks olema keskne ja kasvav roll koostöös teiste rahvusvaheliste ja sõltumatute organisatsioonidega, kes töötavad kultuuri- ja loomesektori teadusuuringute ja statistika valdkonnas.

¹ Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmus- ja innovatsioonikogukond (<https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>)

d) Koosloomepartnerluste hüvanguks viljeldav kultuur: ELi välissuhete kultuurimõõtmelise tugevdamine

Võrdsetel alustel kestlike partnerluste loomise seisukohast on rahvusvaheliste suhete valdkonnas suurteks väärtusteks Euroopa kultuuriline rikkus ja vabadus, kodanikuühiskonnas alguse saanud ELi alt-üles-lähenemisviis ning ELi aktiivne osalemine koosloomes. Väga oluline on seda potentsiaali täielikult ära kasutada, suurendades mitte ainult kultuurikoostöö valdkonda kuuluvate tegevuste ja projektide arvu, vaid ka nende nähtavust ja kõlapinda.

Venemaa sõda Ukraina vastu on selge märk nii järk-järgult muutuvast geopoliitilisest reaalsusest kui ka kultuuri ja pärandi väärkasutamisest selleks, et aidata sõjalist agressiooni õigustada. Seda arvesse võttes saab kultuurialase koosloomise abil suures osas maailmast tõeselt toetada ja usaldusväärselt tutvustada meie Euroopa väärtusi, sealhulgas kunstilisi vabadusi ja kultuurilisi õigusi, aidates seega piirata autoritaarsete süsteemide haaret.

Meie planeedi tulevikku ja ühist kestlikkuse eesmärki silmas pidades tuleb suurendada kultuuri valmisolekut muutusteks ja intellektuaalset dialoogi, mis rajaks teed ühistele lähenemisviisidele uue Euroopa Bauhausi vaimus (olla kestlik, kaasav, kaunis). Kultuuri rolli tugevdamisel ELi välissuhetes on keskse tähtsusega tihe koordineerimine ELi tasandil ning kultuuri integreerimine kõigisse ELi välistegevuse asjakohastesse valdkondadesse ja asjaomastesse rahastamisvahenditesse.

III. RAKENDAMINE JA TÖÖMEETODID

1. Nõukogu kutsub liikmesriike, komisjoni ning välistegevuse aspektides liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tegema koostööd töökava raames võetavate meetmete rakendamisel IV peatükis ja A lisas esitatud jooksva tegevuskava alusel. A lisas esitatud ajakava on oma olemuselt soovituslik ja seda rakendavad sobival viisil järgmised eesistujariigid.
2. Korrapärane liikmesriikide, ELi institutsioonide, kodanikuühiskonna, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandatest riikidest partnerite dialoog ja koostöö peaks looma tervikliku käsitluse, mis toetab koostoimet ja vajaduse korral poliitika sidusust, soodustab vastastikust õppimist ja võib anda paremaid tulemusi.
3. Töökava elluviimine ja programmi „Loov Euroopa“ rakendamine selle iga-aastaste töökavade ning muude kultuuriga seotud programmide ja tegevuste kaudu peaks üksteist koostoimeliselt täiendama.

4. Nõukogu eesistujariik peaks ELi kultuurivaldkonna töökava jälgima ning vajaduse korral võib nõukogu seda kohandada, lähtudes saavutatud tulemustest ja/või asjakohastest Euroopa või rahvusvahelise tasandi poliitika arengutest.
5. Iga prioriteetse valdkonna teemasid käsitletakse mitme meetme kaudu (IV peatükk), kasutades kõige asjakohasemaid töömeetodeid. Iga meetme lõpptulemus koos vastava aruandega, mis sisaldab vajaduse korral järeldusi ja soovitusi, esitatakse kultuurikomiteele ning asjakohasel juhul audiovisuaalküsimuste ja meedia töörühmale arutamiseks ja võimaliku otsuse tegemiseks edasiste sammude kohta.
6. ELi kultuurivaldkonna töökava sätete ja rakendamise paindlikkus on oluline selleks, et oleks võimalik reageerida praegustele ja tulevastele väljakutsetele ning muutuvale poliitikakeskkonnale.

7. Kasutada võib muu hulgas järgmisi töömeetodeid:² avatud koordinatsiooni meetod, ajutised või komisjoni juhitud eksperdirühmad ja ümarlauad, vastastikune õppimine, eksperimentaalsed ja katselised meetmed, mõttekoja koosolekud, uuringud, konverentsid, kokkuvõtete tegemise seminarid või muud kokkuvõtete tegemise vormid, kodanikuühiskonnaga peetav dialoog, ametlikud ja mitteametlikud seminarid, ühisalgatused Euroopa Nõukogu ja muude rahvusvaheliste organisatsioonidega, nõukogu järeldused ning kultuuriministeeriumide ja vajaduse korral muude ministeeriumide ametnike mitteametlikud kohtumised.

² Töömeetodeid käsitlevad üldsuunised on esitatud B lisas.

IV. MEETMED

II ja III peatükis kirjeldatud prioriteetsete valdkondade ja töömeetoditega seoses võetakse järgmisi meetmeid.

a) **Loovisikud ja kultuuritöötajad: kultuuri- ja loomesektori võimestamine**

- **Loovisikute, kultuuri- ja loometöötajate staatus ja töötingimused**

Töömeetodid: käimasoleva avatud koordineerimise meetodi eksperdirühma järelmeetmed; teemaatilised seminarid; võimalik konverents.

Põhjendus: avatud koordineerimise meetodi eksperdirühma järelmeetmena tehakse ettepanek luua veebiplatvorm, et anda teavet loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate töötingimuste kohta ELi liikmesriikides. Platvorm põhineb väärtuslikel andmetel ja materjalil, mida on kogutud ka koostöös eri kultuurisektorites esindatud sotsiaalpartneritega, ning selles tuleks pidevalt arvesse võtta ajakohastusi ja uusi meetmeid. Lisaks kaalutakse selliseid teemasid nagu mitmekesisus, liikuvus ja sooline perspektiiv. See aitaks saada teavet töötingimuste kohta kogu ELis ja tulla paremini toime haldusnõuetega sotsiaalkindlustuse ja muude aspektide, näiteks maksustamise valdkonnas. Arvesse tuleks võtta ka selle teemaga seotud kogemuste vahetamist taaste- ja vastupidavusrahastu alal.

Kavandatud tulemused: veebiplatvorm, mis võimaldab sidusrühmadel pidevalt vahetada teavet ja häid tavasid loovisikute ja loometöötajate töötingimuste parandamise valdkonnas; kokkuvõtete tegemine loovisiku staatust käsitlevate konkreetsete soovitude valdkonnas³ tehtud edusammudest ja tööst.

³ <https://en.unesco.org/creativity/governance/status-artist>.

- **Kunstiline vabadus**

Töömeetodid: konverents, millele järgnevad asjakohased nõukogu järeldused.

Põhjendus: kunstiline vabadus on kultuuritöö keskne osa ning kunstilise vabaduse kaitse on osutunud oluliseks elemendiks kultuuri ja demokraatia seose tugevdamisel. Loovisikud ja kultuurisektori sidusrühmad seisavad silmitsi uute ja üha raskemate väljakutsetega. Seetõttu on äärmiselt oluline teha ühiseid jõupingutusi, et võimaldada loovisikutel ja kultuurivaldkonnas tegutsejatel oma kutsealal kogu ELis vabalt tegutseda. See küsimus ei puuduta mitte ainult loovisikute tingimusi, vaid määrab ka selle, kelle häält kuulda võetakse.

Kavandatud tulemused: ideede ja parimate tavade vahetamine, arutades erinevaid vaatenurki ja poliitika kujundamist, et soodustada positiivseid muutusi.

- **Kultuuri- ja loomesektori digiülemineku soodustamine**

Töömeetodid: konverents, millele võivad järgneda asjakohased nõukogu järeldused.

Põhjendus: digitaliseerimise tulemusena on kultuuri- ja loomesektor viimase kümnendi jooksul põhjalikult muutunud. See on toonud kaasa põhimõttelisi muutusi nende sektorite spetsialistide tegutsemises ning nende omavahelistes suhetes ja suhetes publikuga. Jõupingutuste killustatus ja ulatuslikuma koostöö puudumine takistavad aga tugevat ja paindlikku lähenemist digiüleminekule.

Kavandatud tulemused: kogemuste vahetamine valdkonnaüleste parimate tavade kindlakstegemiseks, et edendada sidusat ja kestlikku digiüleminekut kogu kultuuri- ja loomesektoris.

- **Kultuuri- ja loomesektori rohepöörde soodustamine, pöörates erilist tähelepanu energiakriisile**

Töömeetodid: seminar(id) / avatud koordineerimise meetod; kokkuvõtete tegemine energiakriisist, et jagada parimaid tavasid.

Põhjendus: kultuuri- ja loomesektorit ei tohi rohepöörde valdkonnas kõrvale jätta. Kultuuri- ja loomesektor peab suurendama oma panust kestlikku tulevikku ning aktiivselt osalema rohepöördes, kliimameetmetes ja Euroopa taastumises, pöörates erilist tähelepanu praegusele energiakriisile, võttes samal ajal arvesse liidu geograafilist mitmekesisust ja eripära. Katsetatud on juba mitmeid tavasid ja algatusi. Selle meetme raames tehtav töö peaks kajastama avatud koordineerimise meetodi eksperdirühmade tulemusi kestliku arengu kultuurilise mõõtme ja kultuuripärandi kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamise valdkonnas. Arvesse tuleks võtta ka selle teemaga seotud kogemuste vahetamist taaste- ja vastupidavusrahaal.

Kavandatud tulemused: kogemuste vahetamine ja valdkonnaülest parimate tavade kindlakstegemine kultuuri- ja loomesektoris (eelkõige etenduskunstide, muusika, muuseumide ja filmitootmise valdkonnas), sealhulgas seoses CO₂ kalkulaatoritega; kultuuri- ja loomesektori jõupingutuste toetamine rohepöördega kohanemiseks.

- **Kultuuri- ja loomemõõtmelise tugevdamine Euroopa videomängude sektoris**

Töömeetod: ümarlauad ja/või mõttekoja koosolek.

Põhjendus: järelmeetmena nõukogu järeldustele Euroopa kultuuri- ja loomemajanduse ökosüsteemi strateegia väljatöötamise kohta ning Euroopa Parlamendi algatusraportile ja katseprojektile videomängude kohta saab Euroopa tasandil toimuvate arutelude käigus kindlaks teha võimalused, kuidas toetada kultuuri- ja loomemõõdet Euroopa videomängude sektoris, mis on digikeskkonna uute kultuuritavade eesotsas. Nendes aruteludes võiks käsitleda ka rahastamismehhanismidega seotud küsimusi, eelkõige VKEde ja idufirmade puhul, kultuuri väljendusvormide sõltumatust, loomevabadust ja mitmekesisust, oskusi ja koolitust, loomingulist ja tehnoloogilist innovatsiooni, videomängude uusi kasutusviise kultuurile juurdepääsu toetamiseks, videomängude rolli hariduslikel eesmärkidel jne.

Kavandatud tulemused: soovitusel Euroopa videomängude sektori kultuuri- ja loomemõõtmelise toetamiseks ning Euroopa sidusrühmade koostöö tugevdamiseks selles valdkonnas.

b) Rahva hüvanguks viljeldav kultuur: kultuurielus osalemise ja kultuuri rolli suurendamine ühiskonnas

- **Kultuur ja demokraatia edendamine: kultuurilise kodakondsuse suunas liikumine Euroopas**

Töömeetodid: vastastikune õppimine ja võimalik konverents, mis toob kokku kultuuri- ja haridussektori poliitikakujundajad ja asjaomased sidusrühmad.

Põhjendus: Porto Santo harta vaimus ja kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) raames tellitud uuringule tuginedes on vaja suurendada ja laiendada kodanike osalust, eelkõige nooremate põlvkondade seas, ning seadustada otsustusprotsessid, mille puhul on kogu kogukond kaasatud otsuste tegemisse, loomisse, tootmisse, teabevahetusse, vahendamisse ja tulemuste saavutamisse. Tuleb luua valdkondadevaheline koostoime koolide, kultuuriorganisatsioonide, kodanikuühiskonna ja muude osalejate vahel, et kasutada täielikult ära kultuuri ümberkujundavat potentsiaali demokraatia edendamisel.

Kavandatud tulemused: kogemuste jagamine ja parimate tavade näidete valimine.

- **Kultuur ja tervis**

Töömeetodid: võimalik konverents; kultuuri- ja tervishoiuministrite ametnike võimalikud mitteametlikud kohtumised; lühiajaline avatud koordineerimise meetodi eksperdirühm, mis käsitleb kultuuri kaasamist tervishoiupoliitikasse – heade tavade vahetamine, pöörates erilist tähelepanu vaimsele tervisele.

Põhjendus: kultuuritegevus võib toetada haiguste ennetamist, tervise edendamist ning haiguste ohjamist ja ravi. Kultuuritegevus pakub terviklikku käsitlust ning avaldab positiivset mõju igas vanuses ja mis tahes taustaga inimestele, samuti parandab inimeste elukvaliteeti ning üksikisikute ja kogukondade tervist ja üldist heaolu. Samuti on sellel märkimisväärne majanduslik mõju. Avatud koordineerimise meetod võib tugineda 2022. aasta ettevalmistatava meetme „Tervise hüvanguks viljeldav kultuur“ tulemustele ning selles valdkonnas varem tehtud uuringutele ja tööle.

Kavandatud tulemused: teadlikkuse suurendamine kultuuri positiivsest mõjust ja otsustajate vahelise tihedama valdkondadevahelise koostöö loomine; soovitud osaluspõhiste kultuuritavade rakendamiseks, keskendudes vaimsele tervisele; heade tavade kaardistamise jätkamine.

- **Sildade ehitamine: raamatukogude kui kultuuriteoste, oskuste ja Euroopa väärtuste juurdepääsu võimaldajate ja nende edastajate mitmetahulise rolli tugevdamine**

Töömeetodid: avatud koordineerimise meetodi eksperdirühm, seminarid, konverents

Põhjendus: raamatukogudel on oluline roll Euroopa demokraatliku, sotsiaalse, kultuurilise ja haridusmaastiku kõigil tasanditel. Nad aitavad märkimisväärselt kaasa demokraatia ülesehitamisele ning kodanike ja üldsuse kaasamisele kogu ELis, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel ning äärepoolseimates piirkondades. Nad võtavad vastu eri rühmi, töötavad välja programme ja tegevusi, mis kajastavad praegusi ühiskondlikke probleeme, ning pakuvad juurdepääsu pluralistlikule ja usaldusväärsele teabele ning mitmekesisele kultuurisisule ohutus ja juurdepääsetavas keskkonnas. Nad on olulised kohalikku kogukonda ja põlisrahvaid puudutavatele andmetele, teadmistele, teadusuuringutele ja kultuurile juurdepääsu kanalid.

Kavandatud tulemused: alustada ulatuslikku arutelu ning uurida, millistes valdkondades saaks raamatukogusid propageerida ja tugevdada; eri mõõtmete ja potentsiaalsete valdkondade kindlakstegemine ning ELi programmide rahastamisliinide uurimine; poliitikakujundajate ja raamatukoguspetsialistide kokkutoomine; spetsialistide koolitamise ja edasise tegevuse võimaluste uurimine

- **Laste ja noorte kaitsmine digiplatvormidel leiduva kahjuliku sisu eest**

Töömeetodid: seminar(id) / ümarlauaarutelu(d)

Põhjendus: tänapäeval kasutavad lapsed ja noored paljusid eri digiplatvorme, millel on tohutu positiivne potentsiaal. See suurendab aga ka ohtu, et haavatavad rühmad puutuvad kokku kahjuliku sisu või väärinfoga, ning sõltuvuse ohtu. On võimalik tugineda lastele parema interneti loomise Euroopa strateegiale, digiteenuste õigusaktile ja audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis sätestatud alaealiste kaitset käsitlevatele normidele. Veel enam: selleks, et kaitsta lapsi ja noori kahjuliku sisu eest, on eriti olulised ja asjakohased meediapädevus ning meedia ja platvormide kriitiline mõistmine.

Kavandatud tulemused: parimate tavade kindlakstegemine ja toetamine, et tagada laste ja noorte kaitse ja mõjuvõimu suurendamine internetis nii liikmesriikides kui ka ELi tasandil

- **Mitmekeelse Euroopa kultuurisisu leitavus digikeskkonnas**

Töömeetodid: tehniline uuring ja/või seminar

Põhjendus: kultuurisisu avastatavus sõltub sellest, kuidas andmed on toodetud ja dokumenteeritud, ning samuti sisuhaldusest suurte platvormide poolt, kes tegutsevad sisule juurdepääsu kontrollijatena. Peale selle, et Euroopa sisu on lihtsalt internetis kättesaadav, peab ta olema ka leitav. Oluline on tugineda olemasolevale tööle ja konsultatsioonidele (nt Media Outlook, Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus, Europeana), mõista paremini mõju, mida sisu prioriseerimise tavad, algoritmide soovitused ja kureerimisstrateegiad avaldavad kultuurilisele ja keelelisele mitmekesisusele, ning leida ühised lahendused, et suurendada veebis kvaliteetse Euroopa sisuga kokkupuudet, sealhulgas sobivad andmepõhised tulumudelid.

Kavandatud tulemused: soovitused; vaadata läbi uuenduslikud projektid ja konkreetsed vahendid, aga ka raskused seoses sisule juurdepääsuga (sealhulgas puudega või väiksema sissetulekuga inimeste puhul), keskendudes vähem uuritud ja vähem reguleeritud sektoritele, nagu muusika või raamatud

c) **Planeedi hüvanguks viljeldav kultuur: kultuuri mõjuvõimu vallandamine**

• **Kultuuristatistika – vastupanuvõime suurendamiseks kultuuris ja selle kaudu**

Töömeetodid: seminarid ja/või vastastikuse õppimise tegevused; arutelud Eurostati ja ELi liikmesriikide statistikaametitega

Põhjendus: COVID-19 pandeemia on toonud esile mitu kultuuri- ja loomesektori struktuurset probleemi ja haavatavust. Riiklikul ja ELi tasandil on juba võetud olulisi toetusmeetmeid, kuid veel on vaja astuda täiendavaid samme, nagu parimate tavade ulatuslikum vahetamine liikmesriikide vahel ning kogu ELis võrreldava usaldusväärse kultuuristatistika väljatöötamine, sealhulgas soolise ebavõrdsuse kohta kultuuri- ja loomesektoris. Oluline on tugineda 2022. aasta katseprojekti „Euroopa kultuuri- ja loomesektori mõõtmine“ tulemustele ning teha tihedat koostööd Eurostatiga.

Kavandatud tulemused: parimate tavade vahetamine liikmesriikide vahel; kogu ELis sellise ühtlustatud ja võrreldava statistika kogumi kindlaksmääramine ja väljatöötamine, mis hõlmab soolise võrdõiguslikkuse aspekte, töömõõdet, majanduslikku toetust sektorile ja kultuurielus osalemist koos asjakohaste sotsiaal-demograafiliste jaotustega

- **Kultuurivaldkonna juhtimine**

Töömeetodid: mõttekoja koosolek, millele võivad järgneda asjakohased nõukogu järeldused

Põhjendus: maailm seisab praegu silmitsi arvukate kiirete muutustega. Seetõttu on vaja uusi mõtteviise ja uuenduslikke lähenemisviise. Hiljutistel arengutel, teadusuuringutel ja innovatsioonil põhinevaid kultuurijuhtimise valdkonnaüleseid ja integreeritud lähenemisviise peetakse vajalikuks, et seada kultuur avaliku elu keskmesse.

Kavandatud tulemused: uue kultuurijuhtimise mudeli väljatöötamine, milles pakutakse välja tulevikku suunatud lähenemisviisid praeguste probleemide terviklikuks lahendamiseks

- **Kliimamuutustega võitlemine kultuuri, sealhulgas kunsti ja kultuuripärandi kaudu**

Töömeetodid: avatud koordineerimise meetodi 2022. aasta aruannete järelmeetmed; seminarid, millele võivad järgneda asjakohased nõukogu järeldused

Põhjendus: kultuuril, sealhulgas kunstil ja kultuuripärandil, võib olla oluline roll kliimameetmete käivitamisel ning säästvate tarbimis- ja tootmismudelite edendamisel. Kultuur võib etendada aktiivset rolli kliimameetmetes ja stimuleerida hoiakute muutumist kliimakriisi suhtes. Meie kultuuripärandit saab kaitsta sihipäraste kaitsemeetmete parimate tavade jagamisega ning samal ajal võib see olla kliimamuutustega kohanemisega seotud heade tavade ja teadmiste allikas. Koostöö peaks tuginema avatud koordineerimise meetodi aruannetele, milles käsitletakse kultuuripärandi vastupanuvõime tugevdamist kliimamuutustele ja kestliku arengu kultuurilist mõõdet.

Kavandatud tulemused: teadmiste vahetamine uuenduslike kunstiliste ja kultuuriliste lähenemisviiside, sealhulgas taaste- ja vastupidavusraha meetmete kohta, et tulla toime kliimakriisiga ja aidata muuta käitumist kliimakriisi lahendamiseks; selleteemaliste ELi rahastatavate teadusuuringute edendamine

- **Kvaliteetne elukeskkond kõigile**

Töömeetodid: Euroopa arhitektuuripoliitika direktorite (EDAP) kohtumised; algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ edendamine avatud koordinatsiooni meetodi eksperdirühma tegevuse järgse võrgustiku teabevahetuse kaudu; arhitektuuripoliitikat käsitleva Euroopa konverentsi võimalik korraldamine

Põhjendus: kooskõlas ELi liikmesriikide ekspertidest koosneva avatud koordinatsiooni meetodi töörühma töö ja aruandega, mis käsitleb investeerimist kvaliteetsesse arhitektuuri ja elukeskkonda kõigi jaoks (2021), ning nõukogu järeldustega kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta (2021) koguneb EDAP iga nõukogu eesistumise ajal, et kaaluda võimalikke algatusi, mille eesmärk on saavutada kvaliteetne elukeskkond kõigile, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel, näiteks äärepoolseimates piirkondades elavatele inimestele. EDAPi koosolekutel võiks keskenduda eelkõige sellistele teemadele nagu homse eluaseme kvaliteet, kultuuripärandi taastamine, renoveerimine ja kohandatud taaskasutamine ning arhitektuurivõistluste ja riigihangete täiustamine. Oluline on luua sünergia algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ võrgustikuga.

Kavandatud tulemused: EDAPi liikmete seas heade tavade vahetamine; kokkuvõtte tegemine olemasolevatest õigusraamistikest ja asjakohastest algatustest selles valdkonnas ning võimaluse korral protsessi alustamine, et jälgida ja edendada kvaliteetsete standardite lisamist uutesse ja läbivaadatud poliitikatesse ja programmidesse; algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ seotud meetmed

- **Pärandi kaitsmine loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste eest**

Töömeetodid: vastastikune õppimine (seminarid, külastused) ja/või konverents

Põhjendus: loodusõnnetused ja inimtegevusest tingitud õnnetused ja kriisid (nt kliimamuutused, COVID-19 pandeemia ja Venemaa sõda Ukraina vastu) nõuavad suuremaid riskihindamisoskusi, katastroofideks valmisoleku parandamist ja valdkonnaülese lähenemisviisi raames koordineeritud meetmeid, et kaitsta kultuuripärandit, sealhulgas vaimset kultuuripärandit. Olemasolevale tööle tuginedes on vaja integreerida kultuuripärand ulatuslikumalt poliitikavaldkondadesse ja algatustesse kõikidel tasanditel ning kasutada olemasolevaid ühiseid Euroopa platvorme ja arendada projekte (nt Euroopa kultuuripärandi koostööpilv, HEREIN), et vahetada, arutada ja jagada teadmisi ja eksperditeadmisi ohuvalmiduse ja kultuuripärandi haldamise, taastamise ja taastamise kohta.

Kavandatud tulemused: sidusrühmade suutlikkuse ja oskuste suurendamine; põhjaliku ülevaate koostamine asjakohastest käsiraamatutest, suunistest ja metoodikast Euroopa tasandil, et hõlbustada riski- ja hädaolukorraks valmisoleku meetmete tõhusat kavandamist ja rakendamist liikmesriikides ning nende poolt

- **Kultuuripärandi spetsialistide ja kultuuriväärtuste eest vastutavate pädevate asutuste teabevahetus kultuuriväärtustega kauplemise vastase võitluse kohta**

Töömeetodid: seminarid, mis täiendavad tulevast kultuuriväärtustega ebaseadusliku kauplemise vastast ELi tegevuskava aastateks 2023–2027, ja/või vastastikuse õppimise tegevused

Põhjendus: kultuuriväärtuste importi ja eksporti käsitlevates ELi õigusaktides käsitletakse piiriülese kaubandusega seotud probleeme seoses kultuuripärandi kaitsmisega. Pädevad asutused seisavad silmitsi mitmete väljakutsetega (kontrollimeetodid, dokumenteerimine, andmete analüüs, arusaamine kunstituru toimimisest, sealhulgas üleminek internetile jne). Oluline on tagada tõhus koostöö kõigi asjaosaliste, sealhulgas kultuuriministriumide, piirkondlike ja kohalike institutsioonide, kultuuripärandi spetsialistide, õiguskaitseasutuste, politsei erijõudude, tolli- ja kohtuasutuste ning kunstituru spetsialistide vahel.

Kavandatud tulemused: asjaomaste osalejate vahelise koostöö hindamine ja parandamine, üksteise töömeetodite tundmaõppimine, riskide ja probleemide kindlakstegemine ning võimalike soovituste väljatöötamine olukorra parandamiseks

d) Koosloomepartnerluste hüvanguks viljeldav kultuur: ELi välissuhete kultuurimõõtmelise tugevdamine

- **ELi strateegilise lähenemisviisi ja raamistiku juhtimine rahvusvaheliste kultuurisuhete valdkonnas**

Töömeetodid: lühiajaline avatud koordineerimise meetod, kõrgemate ametnike kohtumised

Põhjendus: kultuuri roll välissuhetes on sätestatud mitmes hiljutises olulisel ELi dokumendis. Siiski on rakendamise tegevate eri sidusrühmade vaheline koordineerimine ja puuduste kõrvaldamine nii ELi kui ka liikmesriikide jaoks kõigil tasanditel endiselt probleemiks. Seetõttu on vaja struktureerida kõigi asjaomaste osalejate koostööd ja tugevdada võrdseid huve, sealhulgas loovisikute ja kultuuritöötajate huve. Pidades silmas ELi välissuhete koosloomise põhimõtet, tuleb töömeetodeid kohandada järjepidevaks otsuste tegemiseks, sealhulgas piirkondlike ja temaatiliste prioriteetide määramiseks (nt partnerlused kandidaatriikidega) ning ELi juhtalgauste ettevalmistamiseks (nt raamatumessid, maailmanäitused, messid ja festivalid jne).

Kavandatud tulemused: valdkondadevaheline ja kaasav metoodika, sealhulgas ettepanekud tulevaste tööstruktuuride ja -meetodite kohta, mis tagaksid tugevdatud, sidusa ja pikaajalise kultuurikoostöö protsessi rahvusvahelistes kultuurisuhetes, kaasates kõik asjaomased sidusrühmad

- **Kultuuripärandi säilitamine ning kohaliku kultuuri- ja loomesektori võimestamine Ukrainas**

Töömeetodid: komisjoni juhitud eksperdirühmade või mõttekodade koosolekud ning vastastikuse õppimise tegevused ja koolitustegevused; kohtumised alaliste esindustega

Põhjendus: Venemaa sõda Ukraina vastu on hävitanud ja kahjustanud Ukraina kultuuripärandit ja kultuuriasutusi ning asetanud need märkimisväärsesse ohtu, et neid hävitatakse ja kahjustatakse veelgi, ning muutnud nad ebaseadusliku kaubanduse objektiks. Seetõttu tuleks toetada säilitamis- ja kaitsepüüdlusi. Ülesehitus- ja taastamisprotsessis tuleks tugevdada Ukraina suutlikkust ja eksperteadmisi ning see peaks põhinema riiklikel, rahvusvahelistel ja Euroopa normidel, standardeid kehtestavatel tekstidel, põhimõtetel (näiteks algatus „Uus Euroopa Bauhaus“) ja saadud õppetundidel ning olema kooskõlas kultuuripärandit mõjutada võivate ELi rahastatavate sekkumiste Euroopa kvaliteedipõhimõtetega⁴. Samuti vajavad toetust Ukraina kultuuri- ja loomevaldkonnas tegutsejad ja spetsialistid, kuna neil on oma tegevuses jätkuvalt palju raskusi. Koosloomise vaimus peaks kultuurikoostöö Ukrainaga olema seega suunatud kultuuri- ja loomesektori vastupanuvõime tugevdamisele ning Ukraina võimele kaitsta elavat kultuuri- ja kunstimaastikku.

Kavandatud tulemused: võimalike ühismeetmete, koostoime ja parimate tavade hindamine Ukraina kultuuripärandi ja kultuuriasutuste säilitamiseks, kaitsmiseks ja ülesehitamiseks ning Ukraina kultuuri- ja loomevaldkonnas tegutsejate toetamiseks

⁴ <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/58799-european-quality-principles-for-eu-funded-interventions-with-potential-impact-upon-cultural-heritage>

- **Kultuuri ja kultuuritöötajate roll demokraatia ja inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel ebakindlates oludes**

Töömeetodid: võimalikud ühiskoosolekud asjaomaste nõukogu töörühmadega; ühine kokkuvõttev konverents/seminar Euroopa Parlamendi, Euroopa Nõukogu, UNESCO ja kodanikuühiskonnaga

Põhjendus: Euroopa välisteenistuse 2021. aasta aruandes inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas juhitakse tähelepanu demokraatia tagasilanguse ja rahvusvaheliste inimõiguste laiaulatuslike rikkumiste ülemaailmsele kontekstile. See mõjutab ka kolmandate riikide kultuuri- ja loometöötajaid, kes tegelevad demokraatia, inimõiguste, kunstilise eneseväljenduse vabaduse jne kaitsmisega. Kuigi EL juba edendab kolmandates riikides kultuuriliste õiguste ja mitmekesisuse austamist, võiks uurida sihipärasemat ja süstemaatilisemat toetust, pidades silmas Euroopa Nõukogu, UNESCO ja Euroopa Parlamendi mõju selles valdkonnas.

Kavandatud tulemused: terviklik ülevaade kultuuriliste inimõiguste kaitsja olukorrast, vajadustest jne

ELi kultuurivaldkonna töökava (2023–2026) soovituslik ajakava [...]

Prioriteet	Meede	2023		2024		2025		2026	
		I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta
A) Loovisikud ja kultuuritöötajad: kultuuri- ja loomesektori võimestamine	Loovisikute, kultuuri- ja loometöötajate staatus ja töötingimused	<i>Platvorm (komisjon)</i>		Temaatiline seminar		Temaatiline seminar		Temaatiline seminar või võim. konverents	
	Kunstiline vabadus	Eesistujariigi korraldatud konverents Nõukogu järeldused							
	Kultuuri- ja loomesektori digiülemineku soodustamine			Eesistujariigi korraldatud konverents Võim. nõukogu järeldused					
	Kultuuri- ja loomesektori rohepöörde soodustamine, pöörates erilist tähelepanu energiakriisile	Kokkuvõtte tegemine: energiakriis		Avatud koordineerimise meetodid või seminarid					
	Kultuuri- ja loomemõõtmelise tegevdamise Euroopa videomängude sektoris		Ümarlauad ja/või mõttekoja koosolek						

Prioriteet	Meede	2023		2024		2025		2026	
		I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta
	Nõukogu järeldused kultuuri- ja loomemajanduse taastumise, vastupanuvõime ja kestlikkuse kohta	Kokkuvõtte tegemine							
	Nõukogu järeldused, mis käsitlevad kultuurivahetuse tugevdamist loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuse ning mitmekeelsuse kaudu digiajastul					Ülevaade			
b) Rahva hüvanguks viljeldav kultuur: kultuurielus osalemise ja kultuuri rolli suurendamine ühiskonnas	Kultuur ja demokraatia edendamine: kultuurilise kodakondsuse suunas liikumine Euroopas	<i>(Ettekanne: komisjoni 2022. aasta uuring – eelmine tööprogramm)</i>			Vastastikune õppimine			Võim. konverents	
	Kultuur ja tervis		Võim. konverents Võim. ametnike mitteametlik kohtumine	(Lühiajaline) avatud koordineerimise meetodi eksperdirühm					
	Sildade ehitamine: raamatukogude kui kultuuriteoste, oskuste ja Euroopa väärtuste	Seminar		Avatud koordineerimise meetodi eksperdirühm			Seminar	Konverents	

Prioriteet	Meede	2023		2024		2025		2026	
		I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta
	juurdepääsu võimaldajate ja nende edastajate mitmetahulise rolli tugevdamine								
	Laste ja noorte kaitsmine digiplatvormidel leiduva kahjuliku sisu eest						Seminar		
	Mitmekesise Euroopa sisu leitavus digikeskkonnas			Uuring		Võim. seminar			
c) Planeedi hüvanguks viljeldav kultuur: kultuuri mõjuvõimu vallandamine	Kultuuristatistika – vastupanuvõime suurendamiseks kultuuris ja selle kaudu	Seminarid / vastastikune õppimine ja arutelud Eurostatiga ja ELi liikmesriikide statistikaametitega							
	Kultuurivaldkonna juhtimine							Mõttekoja koosolek Võim. nõukogu järeldused	
	Kliimamuutustega võitlemine kultuuri, sealhulgas kunsti ja kultuuripärandi kaudu			Võim. seminar		Võim. seminar		Seminar	Võim. nõukogu järeldused
		Selleteemaliste ELi rahastatavate teadusuuringute edendamine							

Prioriteet	Meede	2023		2024		2025		2026	
		I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta
	Kvaliteetne elukeskkond kõigile	Euroopa arhitektuuripoliitika juhtide koosolekud							
		Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ edendamine							
		Võim. konverents							
	Pärandi kaitsmine loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste eest			Vastastikune õppimine		Võim. konverents			
Kultuuripärandi spetsialistide ja kultuuriväärtuste eest vastutavate pädevate asutuste teabevahetus kultuuriväärtustega kauplemise vastase võitluse kohta		Seminar / vastastikune õppimine	Seminar / vastastikune õppimine	Seminar / vastastikune õppimine					

Prioriteet	Meede	2023		2024		2025		2026		
		I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	I poolaasta	II poolaasta	
d) Koosloomepartn erluste hüvanguks viljeldav kultuur: ELi välissuhete kultuurimõõtme tugevdamine	ELi strateegilise lähenemisviisi ja raamistiku juhtimine rahvusvaheliste kultuurisuhete valdkonnas	Kõrgete ametnike kogud								
		Lühiajaline avatud koordineerimise meetod								
	Kultuuripärandi säilitamine ning kohaliku kultuuri- ja loomesektori võimendamine Ukrainas	Komisjoni juhitavate eksperdirühmade või mõttekodade koosolekud								
		Vastastikune õppimine / koolitused								
	Kohtumised alaliste esindustega									
	Kultuuri ja kultuuritöötajate roll demokraatia ja inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel ebakindlates oludes			Ühine kokkuvõtte tegemise konverents/seminar (parlamendi, nõukogu, UNESCO ja kodanikuühiskonna esindajatega)						
Ühiskoosolek nõukogu asjaomase töörühmaga										

Suunised kõigi töömeetodite kohta**Üldsuunised**

- Töökava täitmiseks kasutatavad töömeetodid on paindlikud ja ei piirdu III peatüki punktis 7 loetletud meetoditega.
- Komisjon pakub kõnealuse töökava täitmiseks välja pakutud töömeetoditega seoses vajaduse korral eksperditeadmisi (sealhulgas uuringuid ja muul kujul ekspertidelt saadud teavet) ja logistilist tuge.
- Osalemine on vabatahtlik ja põhineb asjakohastel juhtudel liikmesriigi esitatud isikute nimekirjal. Komisjoni eksperdirühmade ja ümarlaudade suhtes kohaldatakse erireegleid (vt allpool).
- Kui see on asjakohane ja teostatav ning selleks on esitatud taotlus, teeb komisjon valitud töömeetodite tarvis saadavaks virtuaalse ruumi (suhtluseks ja dokumentide jagamiseks), et eksperdid saaksid sidet pidada ja asjaomaste küsimuste üle arutleda. Selline virtuaalne ruum on avatud kõigi liikmesriikide ja asjakohastel juhtudel ka teiste osalevate riikide nimetatud isikutele.
- Taotluse korral teavitatakse kultuurikomiteed töökava meetmete rakendamisel tehtud edusammudest.
- Iga töökavaga seotud töömeetodi iga lõpptulemuse kohta esitatakse vajaduse järgi Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil levitamise ja teabe jagamise kava.
- Kultuurikomitee ja vajaduse korral muud asjaomased ettevalmistavad organid arutavad igast töömeetodist tulenevaid soovitusi ning vajaduse korral esitatakse need nõukogule.
- Iga töömeetodi kohta avaldatakse lõpparuanne ja vajaduse korral tõlgib komisjon kõikidesse ELi ametlikes keeltesse kuni nelja lehekülje pikkuse kokkuvõtte.

Avatud koordineerimise meetod

- Avatud koordineerimise meetod pakub raamistikku liikmesriikidevaheliseks koostööks, teabe vahetamiseks ja heade tavade jagamiseks teatavates ühist huvi pakkuvates küsimustes ning see võimaldab välja töötada mittesiduvaid soovitusi.
- Avatud koordineerimise meetodi volitused viimistletakse kultuurikomitees – vajaduse korral audiovisuaalküsimuste ja meedia töörühma kaasabil – komisjoni esitatud volituste kavandi alusel.
- Volitustes võidakse teha ettepanek kutsuda avatud koordineerimise meetodi eksperdirühma kolmandaid isikuid, sealhulgas kolmandaid riike⁵.
- Iga avatud koordineerimise meetodi eksperdirühm nimetab eksperdirühma esimesel koosolekul rühma esimehe ja kaasesimehed.
- Olenevalt teemast ja asjakohastel juhtudel võib avatud koordineerimise meetodi töörühma julgustada moodustama väiksemaid teemarühmi ja kasutama osalusmeetodeid.

Vastastikune õppimine

- Vastastikune õppimine peaks võimaldama asjaomastel poliitikakujundajatel, praktikutel ja/või asjaomastel sidusrühmadel vahetada ideid ja teadmisi tavade, vahendite ja töömeetodite kohta riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil. See peaks toimuma praktilises kontekstis, kasutades suuresti vahetut lähenemisviisi.
- Üksikud liikmesriigid või rühm liikmesriike võivad võtta initsiatiivi ning jagada või paluda selle töömeetodi kohta eksperditeadmisi.
- Komisjon võib korraldada vastastikuse õppimise üritusi ka riiklikele, piirkondlikele või kohalikele praktikutele.

⁵ Kõnealusel töökavas mõeldakse kolmandate riikide all programmi „Loov Euroopa“ (määrus (EL) 2021/818 – ELT L 189, 28.5.2021, lk 47–48) artiklites 9 ja 10 osutatud riike.

Mõttekoja koosolekud

- Mõttekoja koosolekud peaksid võimaldama arutada uusi, aktuaalseid või uuendustega seotud teemasid ning korraldada ajurünnakuid kavade või strateegiate tarvis. Arutelud peaksid olema avatud ja igakülgset mitteametlikud.
- Üksikud liikmesriigid või rühm liikmesriike koostöös asjaomaste sidusrühmadega võivad võtta initsiatiivi ning jagada selle töömeetodi kohta eksperditeadmisi ja pakkuda logistilist tuge.
- Meetod võib algatava organi äranägemise järgi hõlmata ühtainust koosolekut või rida koosolekuid.

Kokkuvõtete tegemine

- Kokkuvõtete tegemise eesmärk on vaadata läbi ja hinnata seda, mis on toimunud ja saavutatud seoses kultuurikomitees kokku lepitud teemaga. Lisaks pakub see kõigile arutelus osalejatele võimalust mõtete vahetamiseks.
- Kokkuvõtte tegemine võib toimuda mis tahes asjakohases vormis, nt veebipõhine ekspertide koosolek, küsimustik, konverents jne.

Komisjoni juhitud eksperdirühmad ja ümarlauad

- Komisjoni juhitud eksperdirühmad on komisjoni loodud nõuandvad organid, mis annavad nõu seadusandlike aktide ja poliitiliste algatuste ettevalmistamisel.⁶ Osalevad eksperdid valitakse komisjoni sise-eeskirjade kohaselt.
- Komisjon võib korraldada ka valitud osalejatega ümarlaudu ELi kultuurivaldkonna töökavas kokku lepitud teema käsitlemiseks.

⁶ Komisjoni eksperdirühmade register. <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/home>

Peamised poliitikadokumendid

- ELi uus strateegiline tegevuskava 2019–2024 (vastu võetud 20. juunil 2019)
- Komisjoni 22. mai 2018. aasta teatis „Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava“ (COM/2018/267 final)
- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa meedia digikümnendil: tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks“ (COM/2020/784 final)
- Konfliktide ja kriiside puhul kultuuripärandi suhtes kohaldatav kontseptsioon. Rahu ja julgeoleku komponent Euroopa Liidu välistegevuses (aprill 2021)
- Euroopa tuleviku konverents, aruanne konverentsi lõpptulemuste kohta (mai 2022)
- Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu konsolideeritud versioon, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklid 8, 10 ja 167 (ELT C 202, 7.6.2016, lk 47)
- Konventsioon, mis käsitleb kultuuriväärtustega seotud õiguserikkumisi (2017)
- Nõukogu järeldused teemal „Euroopa meedia digikümnendil: tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks“ (ELT C 210, 3.6.2021, lk 6)
- Nõukogu järeldused, milles käsitletakse ELi strateegilist lähenemisviisi ja tegevusraamistikku rahvusvaheliste kultuurisuhete valdkonnas (ELT C 192, 7.6.2019, lk 6)
- Nõukogu järeldused Euroopa kultuuri- ja loomemajanduse ökosüsteemi strateegia väljatöötamise kohta (ELT C 160, 13.4.2022, lk 13)
- Nõukogu järeldused kultuurivaldkonna juhtimise kohta (ELT C 393/03, 19.12.2012, lk 8)

- Nõukogu järeldused kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta (ELT C 501I, 13.12.2021, lk 13)
- Nõukogu järeldused konfliktide ja kriiside puhul kultuuripärandi suhtes kohaldatava ELi lähenemisviisi kohta (dok 9837/21)
- Nõukogu järeldused, mis käsitlevad kultuurivahetuse tugevdamist loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuse ning mitmekeelsuse kaudu digiajastul (ELT C 160, 13.4.2022, lk 20)
- Nõukogu järeldused riskijuhtimise kohta kultuuripärandi valdkonnas (ELT C 186, 5.6.2020, lk 1)
- Nõukogu järeldused kultuuri- ja loomemajanduse taastumise, vastupanuvõime ja kestlikkuse kohta (ELT C 209, 2.6.2021, lk 3)
- Nõukogu järeldused kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta (ELT C 460, 21.12.2018, lk 12) ning komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta (COM(2022) 317 final)
- Nõukogu järeldused noorte loomepõlvkondade kohta (ELT C 189, 5.6.2019, lk 34)
- Davosi deklaratsioon „Kvaliteetse ehituskultuuri arendamine Euroopas“, 20.–22. jaanuar 2018
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta otsus (EL) 2017/864 Euroopa kultuuripärandiaasta (2018) kohta (ELT L 131, 20.5.2017 lk 1)
- Kultuuri- ja meediavaldkonna eest vastutavate Euroopa ministrite deklaratsioon 7. ja 8. märtsil 2022 Angersis toimunud kohtumisel
- ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava (2020–2024)(JOIN/2020/5 final)

- Roheline raamat Euroopa kultuuripärandi kohta („Putting Europe’s shared heritage at the heart of the European Green Deal“; märts 2021)
- Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon Euroopa kultuurielu taastumise kohta (2020/2708(RSP))
- Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2021. aasta resolutsioon kunstnike olukorra ja ELi kultuurielu taastumise kohta (2020/2261(INI))
- Raamkonventsioon, mis käsitleb kultuuripärandi väärtust ühiskonnas (Faro konventsioon, 2005)
- G20 juhtide Rooma deklaratsioon
- Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“ (JOIN/2016/029 final)
- Ministrite deklaratsioon kultuuri kohta COVID-19 kriisi ajal (aprill 2020)
- Porto Santo harta (2021)
- Soovitus CM/Rec (2017) liikmesriikidele 21. sajandi jaoks mõeldud Euroopa kultuuripärandi strateegia kohta (2017)
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/818, 20. mai 2021, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2021–2027) (ELT L 189, 28.5.2021 lk 34)
- Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon kestliku arengu kultuurimõõdme kohta (ELT C 410, 6.12.2019, lk 1)
- Rooma harta (2020)

- ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“ (A/RES/70/1)
- 2005. aasta UNESCO kultuurilise väljenduse mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioon
- UNESCO konventsioon kultuuriväärtuste kaitse kohta relvakonflikti korral koos konventsiooni täitmise sätetega (Haag, 14. mai 1954)

UNESCO Mondiaculti kultuurideklaratsioon (México, 30. september 2022)

- ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 2347 (UNESCO digitaalne raamatukogu, 2017, CL/4210)
